

НАЦИОНАЛНАТА БИБЛИОТЕКА И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ

**XVI национална научна конференция
на СБИР, София, 8-9 юни 2006**

Александра Дипчикова

Съвременно виждане за ролята на националните библиотеки

- **Отговорности:**

- Събиране (на основата на закон за задължителното депозиране) на националната издателска продукция (печатна и електронна), нейното каталогизиране и опазване;
- Организиране на централизирани служби (национална библиографска агенция, справочна, МЗС) директно или чрез други библиотечни и информационни институции;
- Опазване и пропагандиране на писменото културно наследство на нацията;
- Изграждане на представителна колекция от чуждестранни издания
- Подкрепа на националната културна политика
- Национален форум на международни програми и проекти

www.ifla.org/VII/s1/index.htm

Конференция на директорите на националните библиотеки в Европа - CENL

- Позиция в световното международно сътрудничество
- Основни теми на интерес:
  - Хармонизация и обновяване на националната библиотечна политика
  - Прилагане на нови информационни технологии в библиотеките
  - Стандартизация на структурата на данните и интерфейса за комуникация в европейската библиотечна мрежа
  - Опазване и консервация на най-важните библиотечни колекции в Европа.

www.cenl.org

Конференция на директорите на националните библиотеки **CDNL**

Обединява няколко регионални асоциации на националните библиотеки:

- CDNLAO - Азия и Океания
- ABINIA – Латинска Америка
- SCANUL-ECS – Източна, Централна и Южна Африка
- CENL - Европа

Повече информация:

www.nla.au/initiatives/meetings/cdni

www.consorcio.bn.br/cdni/index.htm

Промени в структурата на ИФЛА и значението им за националните библиотеки

- 2005 - Закриване на Програмите на ИФЛА за Универсален библиографски контрол и международен MARC (UBCIM) и Универсален поток от данни и телекомуникации (UDT)
- Нова основна дейност - Обединение на ИФЛА и CDNL за библиографски стандарти (IFLA-CDNL Alliance for Bibliographic Control - **ICABS**)
- Подробности за целите, задачите и стратегическите планове на обединението:

<http://www.ifla.org/VI/7/icabs.htm>

Значение на новото обединение

- .осигурява институционална (вкл. финансова) подкрепа на един от основните приоритети на ИФЛА – “развитие на стандарти, ръководства и добри практики”;
- .по този начин подкрепя и други направления на професионалната дейност : споделяне на информационни ресурси, неограничен достъп до информация, представителство на библиотеките на пазара на технологии, развитие на професионални умения;
- основните библиотеки (наречени “основни партньори”) поемат конкретни ангажименти

Дейност на обединението през последните две ГОДИНИ

- **Конференции**

Архивиране на информационни ресурси от Интернет

Archiving web resources: international conference

National Library of Australia, Canberra 9 - 11 November 2004

<http://www.nla.gov.au/webarchiving/about.html>

Международна конференция “UNIMARC и приятели

International Conference UNIMARC & Friends: charting the new landscape of library standards

Lisbon, Portugal, 20-21 March 2006

<http://unimarc.bn.pt/>

Отговорности на отделните национални библиотеки

Националната библиотека на Австралия

- развитие на стратегии за библиографски контрол и контрол на информационни ресурси и осигуряване на бъдещи договорености в тази област;
- 📖 изследване и развитие на методи за архивиране на уеб базирани публикации чрез претърсване на световната мрежа;
- 📖 изследователска работа в областта на осигуряването на съхраняването на електронни ресурси (например, автоматично установяване на остаряването на форматите за съхраняване на материали и предизвикване на прехвърлянето им на нови формати).

Британската библиотека (British library)

 Поддържане и развитие на стратегическия документ
Функционални изисквания към библиографските записи.
Работа по прилагането на модела FRBR при развитието
на софтуер за автоматизирани библиотечни системи.

*Functional Requirements for Bibliographic Records Final
report. (FRBR)1998. viii, 136 p. (IFLA UBCIM Publications,
New Series, v. 19) ISBN 3-598-11382-X*

<http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/frbr.pdf>

Британската библиотека (British library) (2)

- Поддръжка на работната група, изработваща нов документ - Функционални изисквания и стандартни номера за контролните записи (FRANAR - Functional requirements and Numbering of Authority Records)
<http://www.ifla.org/VII/d4/FRANAR-Conceptual-M-Draft-e.pdf>
- Работа по разработване на Международен стандартен номер за контролни данни, предназначен за идентифициране и обединяване на обекти, независимо от възприетите на национално ниво основни точки за достъп в контролните записи (ISADN - International Standard Authority Number)

Германската библиотека (Die Deutsche Bibliothek)

- Работа по проект за обединяване на контролните файлове на имената на лица от библиографските описания на Библиотеката на Конгреса на САЩ и Германската библиотека и свързването на общата база данни с библиографските записи на Библиотеката на Конгреса -
VIAF - Virtual International Authority File
- Поддръжка на Секцията по каталогизация на ИФЛА в работата ѝ по развитието на международните стандарти за библиографско описание (ISBD)
- Организационна поддръжка на секретариата на ICABS в структурата на библиотеката

Библиотеката на Конгреса на САЩ (Library of Congress)

- Отговорност за развитието на формата MARC21 и неговите производни във формат XML
- Връзки и наблюдение на развитието на стандартизацията на постоянни идентификатори на обекти в Интернет

Националната библиотека на Португалия

- Поддръжка и развитие на обменния формат UNIMARC. Седалище на Постоянния комитет за UNIMARC
- Работа по изследвания в посока на подобрения в достъпността и многократното използване на данните във форматите UNIMARC и MARC21 чрез представянето им в XML
- Организация и провеждане на конференцията за UNIMARC

Кралската библиотека на Холандия (Koninklijke Bibliotheek)

- Изследвания на изисквания и условия за дългосрочно архивиране на електронни ресурси
- Изследване на възможностите за прехвърляне на архивирани ресурси върху нови носители в бъдеще (стратегии, методика, стандарти)

Развитието на изследванията в областта на стандартизацията на библиографския контрол и контрола върху информационните ресурси и възможностите за използване на Народната библиотека

- Развитието на информационните технологии и процесите на интеграция в световен мащаб изискват все по-голяма стабилност и отговорност при извършване на конкретни изследвания за технологично сътрудничество
- Необходимо е консолидиране на участието на представители от всички заинтересувани страни, което се осигурява в рамките на международните организации
- Самата изследователска работа и работата по съставяне на нормативни документи изисква финансова подкрепа и организационни рамки, които са по силите на големи структури като националните библиотеки

Развитието на изследванията в областта на стандартизацията на библиографския контрол и контрола върху информационните ресурси и възможностите за използване на Народната библиотека (2)

- Пример за извършеното досега в нашата страна е опита да се създаде Национална комисия по каталогизация към СБИР
- Трудности:
  - липса на достатъчно информация
  - невъзможност да се осигури работно време
  - невъзможност да се разпространяват готовите материали
  - липса на средства за издателска дейност и др.

Дейност на сътрудниците на Народната библиотека

- *Превод на международни стандарти*

Международен стандарт за библиографско описание на електронни ресурси

Международен стандарт за библиографско описание на некнижни материали

<http://www.lib.bg/standarti.html>

Международен стандарт за библиографско описание - общ (ISBD(G))

Международен стандарт за библиографско описание на продължаващи ресурси (ISBD(CR))

Дейност на сътрудниците на Народната библиотека (2)

- *Превод на международни формати*

Ръководство за UNIMARC: библиографски формат по проект на СБИР и Отворено общество

<http://www.lib.bg/prevodi/unimarc/index.html>

MARC21 Lite : Формат за машинночетими библиографски записи в сътрудничество и по проект на Катедрата по библиотекознание, научна информация и културна политика при СУ "Св. Климент Охридски"

- Задочно участие в работата на поредицата от Международни конференции на експерти за **Международни правила за каталогизация (IME-ICC)** - Берлин 2005, Буенос Айрес 2004, Кайро 2005, Сеул 2006, Дърбан 2007

Дейност на сътрудниците на Народната библиотека (3)

- Повече информация:

[http://www.ddb.de/standartisierung/pdf/
statement_bulgarian_sept05.pdf](http://www.ddb.de/standartisierung/pdf/statement_bulgarian_sept05.pdf)

[http://www.ddb.de/standartisierung/pdf/glossary_
bulgarian.pdf](http://www.ddb.de/standartisierung/pdf/glossary_bulgarian.pdf)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- НЕОБХОДИМО Е ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЯ ПО КАТАЛОГИЗАЦИЯ ДА ПРОДЪЛЖИ И ДА СЕ РАЗШИРИ
- НЕОБХОДИМО Е НАРОДНАТА БИБЛИОТЕКА ДА ПОЛУЧАВА ПОДКРЕПА ЗА ДЕЙНОСТТА СИ ПО СТАНДАРТИЗАЦИЯТА НА БИБЛИОГРАФСКИЯ КОНТРОЛ И КОНТРОЛА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ РЕСУРСИ И ЗА УЧАСТИЕТО СИ В МЕЖДУНАРОДНИ ДЕЙНОСТИ

Благодаря за вниманието